
Genealogie de Jegher te Gemert

door Willy Ivits

Er zijn in voorafgaande jaren in een aantal tijdschriften enkele genealogieën gepubliceerd van bepaalde families "die Jegher" of "Jeghers". Een merendeel hiervan voert terug tot een middeleeuws geslacht, waarin ook adel met deze naam voorkwam (1). Sasse van Ysselt noemt met name een Willem de Jegher, ridder, gehuwd met Margaretha van Stakenborch, genaamd de Boischot, voorkomend in de 14de eeuw. Hij laat een geregelde geslachtslijst aanvangen met Godert de Jeger, ge-

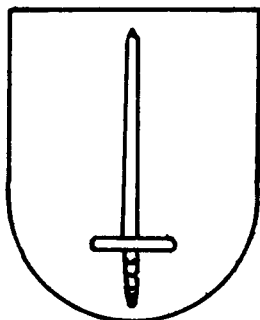

fig. 1 Wapenschild Willem de Jeger,
zilveren degen met gouden gevest
de punt omhoog op een veld van keel

storven ± 1485, nalatende 2 zonen Aelbrecht en Wouter. (Hier kunnen m.i. nog twee dochters aan toegevoegd worden, nl. Jonckvrouw Geertruyt, weduwe van Rutger van Geldrop, en Jonckvrouw Lana, gehuwd met Jan Janssen van Vlierden) (2). Wouter had op zijn beurt weer een zoon Godevaert welke was gehuwd met Johanna van der Stock. Deze Godevaert was Heer van het slot Ter Wey, later Lichtenburg genaamd, te St. Oedenrode. Hij was schepen van den Bosch en lid van de Illustre L.V.

Broederschap.

Hoewel deze geslachten veelal regionaal gesitueerd kunnen worden is verwantschap met hiernabeschouwd niet aantoonbaar, doch niet uitgesloten.

Het 15de eeuwse Gemertse schepenprotocol vermeld enige malen een "Gerit Wouters van den Bossche, die men heit die Jegher" (3). Deze Gerit hoort ongetwijfeld thuis in de Bossche families de Jegher (4). Hij bezat in Gemert o.a. de Nonnenecker, land in het Goorswinckel, en een gedeelte in de Polbeemd in de Campen. Vermeldenswaard hierbij is het dat de Gemertse Jegers in die tijd ook erfenissen bezaten langs de Polbeemd in de Campen (5).

Weer een andere familie "die Jegher" ontmoeten we m.b.t. de kapel van Bruheze. Het patronaatsrecht (recht van presentatie/benoeming van een priester) van voornoemde kapel, gelegen in de parochie Bakel, kwam in 1598 in handen van de kommandeur van Gemert. Op 23 juni 1598 nl. heeft ene Cornelius de Jeger dit recht, evenals hij dat bezat van het altaar van de H. Katharina in de parochiekerk en het gasthuis van Heesch (bij Oss), overgedragen aan Godaert van Ahr (6). Nu blijkt uit diverse benoemingen voordien, dat dit recht waarschijnlijk al zo'n twee eeuwen in het bezit was geweest van deze familie de Jegher (7). Dit vermoeden vinden we bevestigd in een oorkonde van 18 okt. 1385 (8). Op die datum geeft Hendrik Langhals, rector van de kerken van Bakel en Deurne, zijn instemming met de verlening van het presentatierecht van de kapel van Bruheze, aan Jacobus de Padbroeck en zijn vrouw Heylwich de Bruheze. Op 8 december van dat jaar wordt dit door de Bisschop van Luik bevestigd. De kapel was gesticht door wijlen Aert, geheten Stamelaert de Bruheze, zwager van Jacobus de Padbroeck. Deze familie "de Padbroeck" wordt later aangeduid als "die Jegher" of de latijnse vorm "Venator". De Budelse pastoors, Godefridus Jeghers (1612-1631) en Adrianus Jegers (1631-1648), zouden van Gemert geboortig zijn (9). Van Godefridus is een gildeschildje met wapen bekend (10), (zie fig. 2)

Adrianus, een neef (oomzegger) van zijn voorganger treedt in Gemert enige malen op als doopgetuige bij familieleden. Hij wordt zelfs aangetekend als verwekker van een natuurlijk kind in 1637 bij Merike Willem Dirckx (11). Deze heren zijn

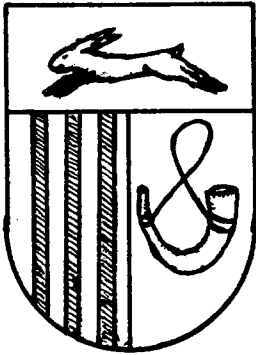

fig. 2 Wapenschild met vluchtende haas,
3 palen en omgewende jachthoorn
randschrift luidt:

H. en M. Godert Iegers Pastor
CONICK VAN S. IORIS ANNO 1617

ondanks hun aan te tonen verwantschap met een 17de eeuwse Gemertse familie Jegers, evenals deze tak, nog niet in een vroegere genealogie te plaatsen. Hetzelfde kan worden gezegd van de Bossche notaris, mr. Thomas de Jeger, alhoewel zijn voorgeslacht iets duidelijker is. Deze huwt op 27-11-1618 te Berlicum als "Thomas Joannis de Gemert" met Maria Wilhelmi. (12) Hij was een zoon van Jan Leners (welke pas later met de naam Jegers voorkomt) en van Heylken Dirck Anccem Smeets. De zus van Heylken echter was gehuwd met Anthony Anccem Jegers (VA). Ook opmerkelijk is het dat een andere zoon van Jan Leners (dus een broer van Thomas), genaamd Aert Jan Leners, in diverse akten voorkomt met de toenaam "Hoenrevengers" of "Patrijseveengers". We kunnen ons nu afvragen of de naam de Jeger hier afkomstig is van de reeds lang tot familienaam gefixeerde beroepsnaam van oomswege, of, wat waarschijnlijker is, was zijn vader net als zijn broer Aert de toenmalige poelier in Gemert.

Een sluitende genealogie van de Gemertse Jegers kan aanvangen met een Willem de Jegher. De tot dusver voorhanden gegevens omtrent deze persoon zijn zodanig dat we hem voorlopig hypothetisch moeten beschouwen. Een interessante aanvulling echter kwam van Ad Otten, welke mij attent maakte op een akte van 11 mei 1394, berustende in het Kommanderij archief van de Duitse Orde (13). Betreffend stuk handelt over de rechten van de D.O. op zekere gemeenten te Gemert en verhaalt de toedracht van een conflict daarover. Het bevat o.a. een getuigenis van 5 personen, die arbiters "te baat" moeten

informereren "van de geschillen ende stoete, soe wat hen kundich were". Het zijn:

Lucas van Beke, scouteite te Ghemert,
Willem van Meyelsschoult,
Peter van Bynderen,
Johan Maes, ende Willem den Jegher van Ghemert.

Een op Gemert betrekking hebbend Bosch protocol vermeld in 1415 een Willem Jegher alias die Bruyn (14).

Niet duidelijk is of deze identiek is met Willem den Jegher van Ghemert.

Concreter kunnen we zijn over de drie broers Jan, Amelis en Willem "die Jegher" wier bestaan zo'n slordige 30 jaar later aan het licht komt.

Hier volgt dan de genealogie van de Gemertse Jegers tot plm. 1630:

I Willem die Jegher (van Ghemert?: alias die Bruyn?)

(volgorde onbekend)

1. Jan Willems die Jegher

In 1455 wordt hij samen met zijn broer Willem (3.) genoemd als zijnde erfgenamen van Thomas die Sryver. (15)

2. Amelis Willems die Jegher (volgt II A)

Bij de erfscheiding van de kinderen van Hendrik van Espdonck in 1473 worden bij de goederen gelegen in de Campen als aangrenzend genoemd: "de erffenisse Melis ieghers kynder, ende erffenis Willem ieghers kynder".(16)

3. Willem Willems die Jegher (volgt II B)

In 1443 oorkonden de schepenen van Gemert dat voor hen Dierck zoon van Jan Portmans, een erfpacht van 1 mud rogge naar de maat van Gemert jaarlijks op 2 febr. te betalen uit een loopland op de Schoendonck en uit een stuk beemd op Espdonck geheten den Scynendonck in Gemert heeft verkocht aan Willem die Jeger (17).

IIA Amelis Willems die Jegher

Deze huwt N.N.

Hij had minstens één zoon, Willem, blijkens akte uit 1518(18):
"Crestyn weduwe wilner Willem Melis sJegers, wittige dochter

Melis Maes, heeft erflic overgegeven ende opgedragen Maessen ende Peteren gebruederen, soene Melis Maes voirsegt allen haer tochtrecht ende toeseggen dat sy heeft aen alle alsulcke gueden als sy besittende is van wilner Willem Melis sJegers haeren man".

Hieruit valt te concluderen dat dit gezin kinderloos (tenzij jong overleden) is gebleven.

IIB Willem Willems die Jegher

Hij huwt Elisabeth N.

Willem is overleden ná 1473 en vóór 7-2-1480 want dan lezen we over een aangrenzende "erfenisse kynderen wilner Willem Jegers in die Deelstraat". (19)

(volgorde kinderen onbekend)

1. Jacob (volgt IIIA)

Op 28 jan. 1475 verkopen Ida Donckers en Willem Heyn Donckers en Willem Derick Deckers een malder rogge aan Jacop Willem jegers. Verder blijkt uit diverse akten tussen 1480 en 1500 dat een erfenis of erve van Jacob Willem Jegers gelegen was in die Deel (20).

2. Jan (volgt IIIB)

Op 23 febr. 1504 verschijnen voor de schepenen "Heylwich weduwe Anssems van de Bleeck, ende gheet hoerden tochten aff in manieren alst gewoonlyc is, ende Henryck wyttige soen Anssems ende Heylwich, ende Henryck gelooft voer Kathalyn syn suster, ende Jan Willems dess Jegers soen als man ende momber Peter synder huysvrouwe, ende Art Art Mickaerts als man ende momber Beelen synder wythtigh huysvrouw beyde wythtigh kynderen Anssems ende Heylwich voers" (21)

IIIA Jacob Willems de Jegher, geb. plm. 1450

Hij huwt N.N. (plm. 1475).

Van hen is slechts één zoon bekend.

1. Willem, geb. plm. 1480, overl. ná 2-1-1540

Deze komt middels zijn functie als rentmeester van de kommandeur in ontelbare aktes voor, bv. op 21-2-1515 zien we: "Willem wyttige soen Jacobs die Jeger, ~~rentmeester des~~ qmendeurs ende huys van Gemert, heeft by scout ende sce-

penen geclacht dat hem jaerpachten ontbreken...., heeft u-
te crachte des scepenvonns een erfant gehaelt op huys en
hoff...." (22)

Uitgaande van zijn testament was hij niet gehuwd en had geen
kinderen. "Hy beseet ende mackt (o.a.) Sinte Lambert pa-
troen des bysdomps van Ludick 2 st. eens zynnen pastoer 2
st. eens den capellaen 2 st. eens den 2 custers 2 st. el-
ken eens den 4 biddens orden elcken 2 st. eens".

Ook heeft hij nog "gemaect voer zyne zieke, der taeffelen
des heylich geest bynnen Gemert, tsiaers erfelicke 3 gul-
den als voer een portye ende spynde, te geven des son-
dachs op synnen jaergetyendach in de kercke daer die
spynde geordinert is, te geven voer die arme luyden...."
(23)

IIIB Jan Willems die Jeger,

geb. plm. 1450, overl. v. 19-6-1544

Hij huwt plm. 1480 met Peterken Anssems van de Bleeck, overl.
v. 19-6-1544.

Bij de scheiding en deling van hun bezittingen in 1544 wer-
den hun nabestaanden als volgt toebedeeld(24):

(volgorde onbekend)

1. Willem (volgt IVA)

Hij was reeds overleden bij deze deling.

Zijn weduwe Geertruy valt ten deel o.a. "een stuck ecker-
lants geheyten tGeluckt in die Deel,...nog een ecker den
rulecker"

2. Ancem (volgt IVB)

Hem valt ten deel o.a. "een stuck eckerlants gelegen in
die Deel geheyten den Aelbes, noch een rente van 14 st.
uut Lenart Joosten erf, noch die schuer staende in die
Deel opt erf dat Marcelis (zijn zwager) met syn kinderen
ten deel gevallen is"

3. Cornelis (volgt IVC)

Hem valt ten deel o.a. "een ecker geheyten die Hoeve ge-
legen in die Deel, een zyl beempts achter Wynboem gelegen"

4. Elisabeth, geb. >1480-1500<, overl. v. 19-6-1544

Zij was ook overleden, en haar weduwnaar Marcelis Jan An-
coms (van den Eenswinckel), met haar kinderen werd toebe-
deeld met "een huys, hoof, met een erff daaraen, gelegen

in die Deel aldaer beneven erfenisse Lauvreyns van Waer-
len"

5. Jenneken, geb. >1480-1500<, overl. ná 19-6-1544
Zij was nog ongehuwd, haar viel ten deel o.a. "een ecker
geheijten die Nerenecker aan de Schenckstraet, een zyl
bempts teynden den Handelse beempt"
6. Katalijn, geb. >1480-1500<, overl. ná 19-6-1544
Zij was eveneens nog ongehuwd, en werd geldelijk bedeed
met 100 karolus gld.
7. Maria, geb. plm. 1500, overl. ná 19-6-1544 vóór 26-2-1585
Ook zij was zonder man of kinderen en krijgt o.a. "huys,
hoëf ende erff in die Deel beneven erfenisse Thybout van
Eynatte aen een sijde, en Laureyns van Waerlen d'ander
sijde" (voor haar erfgenamen, zie noot 25)

IVA Willem Jans de Jeger,

geb. plm. 1480-85, overl. voor 19-6-1544

Deze huwt plm. 1515-30 met Geertruy N.

Hun kinderen worden genoemd als erfgenamen van Maria Jans de
Jeger (IIIB-7) (25) en zijn:

1. Anna, geb. plm. 1530, overl. 1-9-1610
Zij huwt plm. 1550-60 met Peeter Peter Maessen, overl.
vóór 1-9-1610
2. Jenneken, geb. plm. 1535, overl. ná 26-2-1585
Zij huwt plm. 1550-60 met Adam Claessen, overl. 30-11-1611

IVB Anccem Jans de Jeger,

geb. rond 1500, overl. ná 1573 vóór 30-7-1583

Hij huwt omstreeks 1530 met Barbara N., ook overl. voor 30-7-
1583. In het najaar van 1556 verkopen de kinderen van Lau-
vreyns van Waelre, aan Ansom Jan die Jegerssoen: "henne ge-
deelten in die helft van huys, schuer ende erffen daer Lau-
vreyns van Waelren in woenechtig is, gelegen in die Deel byn-
nen zynnen paelsteden...." (26)

Blijkens een schepenlijst in de inventaris v.h. gemeentearchief
is Anccem Jegers schepen gedurende de periode 1564-73. (27)
Bij de erfscheiding dd. 30-7-1583 worden hun kinderen als
volgt toebedeed (28):

(volgorde onbekend)

1. Jan, ged. plm. 1530, overl. voor 30-7-1583
Hij was evenals zijn vrouw Isabella, overleden bij deze erfafscheiding en was mogelijk de oudste zoon. Hun twee met name genoemde dochters, Meriken en Peterken zullen geboren zijn plm. 1565-70.
Voor hun erfdeel zie onder 4, Anthonis.
Ook zij behoorden tot de erfgenamen van oudtante, Maria Jans de Jeger (IIIB-7) (zie noot 25)
2. Peterken, ged. plm. 1530-35, overl. voor 30-7-1583
Deze was gehuwd met Lambert Alaerts, uit welk huwelijk 4 kinderen genoemd worden. Lambert was evenals zijn vrouw ook overleden.
Voor het deel van hun kinderen zie onder 4, Anthonis.
Later blijkt dat Peterken ook nog gehuwd was met Jan de Brouwer, die dan als haar weduwnaar wordt vermeld (zie noot 25)
3. Jenneke, geb. plm. 1535, overl. ná 30-7-1583
Zij was gehuwd met Willem Dircks van Gemert (de oude?) en haar valt ten deel: "een huys en hoff met synder toebehoorten in de Deel gelegen beneven Lemmen Gijben ende Laureyns van Waerle, ende noch een stuck lant het Gelucktgenoempt"
4. Anthonis (volgt VA)
Hem valt ten deel, samen met zijn broer Willem, de onmondige kinderen van hun overleden broer Jan, en de kinderen van wijlen Lambert Alaerts verwekt bij Peterken, hun zus; "het goet op Grotel gecoemen van Mechteld van Uden in huysinge, hoeftve, landen, zanden, beemden, en eusselen, soe waer het selve gelegen is bynnen der jurisdictie van Bakel"
Zijn mede erfgenamen dragen samen de Rulecker aan hem over.
5. Willem (volgt VB)
Zie onder 4, Anthonis, en verder "noch krijgt Willem eenen acker de Knuyt, en een rente op Brouhuis"
6. Mechteld, geb. plm. 1540-45, overl. ná 30-7-1583
Zij was gehuwd met Willem van Gemert Dirickxsoen (de jonge?). Haar "is te loot ende ten deel gevallen een huys hoff ende hoffstadt in de Mortel"

(wordt vervolgd op pagina 65)